

การใช้สารโซเดียมคลอไรท์ร่วมกับไอน้ำร้อนเพื่อชะลอการเกิดสีน้ำตาลและเชื้อราที่เปลือกของมะพร้าว น้ำหอมตัดแต่ง

Application of Sodium Chlorite and Hot Vapor to Delay Browning and Fungal Growth on Mesocarp of Fresh-cut Young Aromatic Coconut

กฤตยา พยุหเมธากุล¹ กัลยา ศรีพงษ์¹ อภิรดี อุทัยรัตนกิจ^{1,2} วาริช ศรีละออง^{1,2} พนิดา เรณูมาลัย³
และผ่องเพ็ญ จิตอารีย์รัตน^{1,2}

Krittaya Payuhamaytakul¹, Kanlaya Sripong¹, Apiradee Uthairatanakij^{1,2}, Varit Srilaong^{1,2}, Panida Renumarn³
and Pongphen Jitareerat^{1,2}

Abstract

The objective of this study was to investigate the effects of sodium chlorite (SC) combined with hot vapor to delay browning and fungal growth on the mesocarp of fresh-cut young aromatic coconut. The peeled coconut fruits were dipped in filtered water (control), 3% sodium metabisulphite (SMS), 250 mg/l SC, hot vapor (HV) at 95±5°C for 60 and 90 sec followed by dipping in 250 mg/l SC for 5 min. All fruits were kept at 4°C for 20 days. Treatment of HV-90 sec combined with SC showed effective to delay browning and fungal growth on coconut mesocarp better than the HV-60 sec combined with SC, SC alone and control, however its efficiency was less than SMS. The HV-90 sec combined with SC treatment could delay color change of mesocarp (ΔE), reduce brown pigment, reduce polyphenol oxidase (PPO) activity and reduce fungal growth. However, the HV-90 sec combined with SC did not affect titratable acidity, total soluble solids and juice transmittance of coconut juice.

Keywords: Sodium chlorite, hot vapor, browning

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้สารโซเดียมคลอไรท์ (SC) ร่วมกับไอน้ำร้อน ในการชะลอการเกิดสีน้ำตาลและการเจริญของเชื้อราที่เปลือกของมะพร้าว น้ำหอมตัดแต่ง นำผลมะพร้าวที่ผ่านการเจียนเปลือกแล้วมาจุ่มในน้ำกรอง (ชุดควบคุม) สารละลายโซเดียมเมตาไบซัลไฟท์ (SMS) ความเข้มข้น 3% สารละลาย SC ความเข้มข้น 250 mg/l หรือนำมาลวกด้วยไอน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 95±5°C นาน 60 และ 90 วินาที (HV) ร่วมกับการจุ่มใน SC 250 mg/l เป็นเวลา 5 นาที จากนั้นเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4°C นาน 20 วัน พบว่า การใช้ HV นาน 90 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC มีประสิทธิภาพในการชะลอการเกิดสีน้ำตาลและการเจริญของเชื้อราที่เปลือกมะพร้าวได้ดีกว่าการใช้ HV นาน 60 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC การจุ่มใน SC เพียงอย่างเดียว และชุดควบคุม แต่ยังคงมีประสิทธิภพน้อยกว่าการใช้ SMS โดยการใช้ HV นาน 90 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC มีผลชะลอการเปลี่ยนแปลงสีเปลือก (ΔE) ลดปริมาณสารสีน้ำตาล ลดกิจกรรมเอนไซม์ polyphenol oxidase (PPO) และลดการเจริญของเชื้อรา อย่างไรก็ตามการใช้ HV นาน 90 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC ไม่มีผลต่อปริมาณกรดที่ไตเตรตได้ ปริมาณของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ และเปอร์เซ็นต์ความชื้นของน้ำมะพร้าว

คำสำคัญ: โซเดียมคลอไรท์, การลวกด้วยไอน้ำร้อน, การเกิดสีน้ำตาล

คำนำ

มะพร้าวเป็นผลไม้เศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากน้ำมะพร้าวเป็นเครื่องดื่มที่ให้พลังงานและให้ความสดชื่นแก่ร่างกาย โดยในปี พ.ศ.2559 ประเทศไทยส่งออกมะพร้าวน้ำหอม (มะพร้าวอ่อน) ประมาณ 85,800 ตัน คิดเป็นมูลค่า 9,857 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559) และมีปริมาณการส่งออกที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ในการส่งออก

¹ สาขาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว คณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ 10150

¹ Division of Postharvest Technology, King Mongkut's University of Technology Thonburi, Bangkokthientien, Bangkok 10150, Thailand

² ศูนย์นวัตกรรมเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว คณะกรรมการการอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร 10400

² Postharvest Technology Innovation Center, Office of the Higher Education Commission, Bangkok 10400, Thailand

³ สาขาวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนามล็ดภัณฑ์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปราจินบุรี 25230

³ Innovation and Product Development Technology, Faculty of Agro Industry, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Prachinburi 25230

มะพร้าวไปยังต่างประเทศ มักจะตัดแต่งเอาเปลือกสีเขียวออก เพื่อลดพื้นที่และน้ำหนักในการขนส่ง ซึ่งมะพร้าวที่ผ่านการตัดแต่งจะพบการเกิดสีน้ำตาลและการเข้าทำลายของเชื้อราที่เปลือกของมะพร้าวอยู่เสมอ เป็นผลทำให้มีอายุการเก็บรักษาและการวางจำหน่ายสั้น (Siriphanich *et al.*, 2011) การแก้ปัญหาดังกล่าวทำโดยใช้สารเคมีเพื่อป้องกันการเปลี่ยนสีที่เปลือก เช่น สารซัลไฟท์ ซึ่งสามารถยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลและการเข้าทำลายของเชื้อได้ (นฤมล มานีพพาน, 2548) อย่างไรก็ตามองค์กรอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา (US-FDA) และอีกหลายๆ ประเทศมีการสั่งห้ามไม่ให้ใช้สารซัลไฟท์ในผักและผลไม้สด เนื่องจากสารซัลไฟท์ก่อให้เกิดอาการแพ้ ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ (Taylor *et al.*, 1986) ดังนั้นการใช้โซเดียมคลอไรด์จึงเป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่ง เนื่องจากโซเดียมคลอไรด์เป็นสารที่ได้รับการยอมรับจาก FDA ให้ใช้ในอาหารได้ มีประสิทธิภาพอย่างมากทั้งในการลดการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์และยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลบนผลิตภัณฑ์สด เช่น แอปเปิ้ล (Lu *et al.*, 2006) และลูกแพร์ (Xiao *et al.*, 2011) ในขณะเดียวกันการลวกด้วยไอน้ำร้อนเป็นเทคโนโลยีเบื้องต้นในการชะลอกิจกรรมการเกิดสีน้ำตาลในมะพร้าวน้ำหอมตัดแต่ง โดยมีผลลดกิจกรรมเอนไซม์ Polyphenol oxidase (PPO) (วรภัทร และคณะ, 2554) ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ คือ ศึกษาผลของการใช้สารโซเดียมคลอไรด์ร่วมกับไอน้ำร้อน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลและการเจริญเติบโตของเชื้อราที่ผลมะพร้าวน้ำหอมตัดแต่ง

อุปกรณ์และวิธีการ

มะพร้าวน้ำหอมที่ใช้ในการทดลองนี้มีอายุการเก็บเกี่ยว 6 เดือนหลังออกจัน หรือมีเนื้อมะพร้าวประมาณ 2 ชั้น นำมาล้างทำความสะอาด ปอกเปลือกเขียวออกทั้งหมดและแบ่งเป็นทริทเมนตดังนี้ จุ่มในน้ำกรอง (ชุดควบคุม) จุ่มสารละลายโซเดียมเมตาไบซัลไฟท์ (SMS) ความเข้มข้น 3% (ความเข้มข้นที่ใช้ในทางการค้า) จุ่มสารละลายโซเดียมคลอไรด์ (SC) ความเข้มข้น 250 mg/l หรือทำการลวกด้วยไอน้ำร้อน (hot vapor; HV) ที่อุณหภูมิ $95 \pm 5^{\circ}\text{C}$ เป็นเวลา 60 และ 90 วินาที (วรภัทร และคณะ, 2554) แล้วตามด้วยการจุ่มใน SC ความเข้มข้น 250 mg/l โดยมะพร้าวทุกทริทเมนตจะจุ่มในสารละลายต่างๆ เป็นเวลา 5 นาที ทำการสะเด็ดน้ำ โดยผึ่งบนตะแกรง จากนั้นคลุมด้วยถุงพลาสติก low density polyethylene (LDPE) เก็บรักษาที่อุณหภูมิ 4°C แต่ละทริทเมนตมี 5 ซ้ำ (ผล) ทำการวิเคราะห์ผลการทดลองทุก 5 วัน เป็นเวลา 20 วัน โดยบันทึกการเปลี่ยนแปลงค่าสี (CHROMA METER CR - 400) ปริมาณสารสีน้ำตาล (Brown pigment) (Jiang and Fu, 1999) กิจกรรมเอนไซม์ Polyphenol oxidase (PPO) (Duan *et al.*, 2007) ปริมาณกรดที่ไทเทรตได้ ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ โดยใช้ hand refractometer ($^{\circ}\text{brix}$) เปอร์เซ็นต์ความใสของน้ำมะพร้าว (Campos *et al.*, 1996) และเปอร์เซ็นต์การปนเปื้อนของเชื้อรา (อาหารเลี้ยงเชื้อ PDA) โดยวางแผนการทดลองแบบ Completely Randomized Design (CRD)

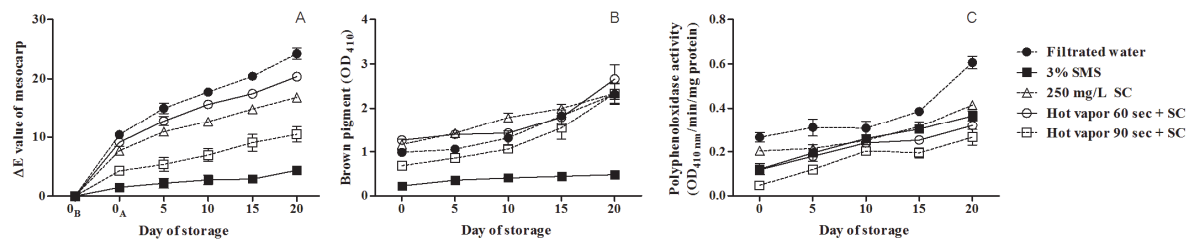
ผลและวิจารณ์

การใช้ HV เป็นเวลา 90 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC สามารถยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลได้ดีกว่าการใช้ HV เป็นเวลา 60 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC การจุ่ม SC เพียงอย่างเดียว และชุดควบคุม โดยสามารถชะลอกการเปลี่ยนแปลงสีโดยรวม (ΔE) และปริมาณสารสีน้ำตาลได้ สอดคล้องกับค่ากิจกรรมเอนไซม์ PPO ที่พบว่าการใช้ความร้อนร่วมกับ SC มีกิจกรรมของเอนไซม์น้อยที่สุด (Figure 1) ทั้งนี้เนื่องจากความร้อนจากไอน้ำที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 70°C องศาเซลเซียส มีผลทำให้เอนไซม์ PPO ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นโปรตีนเกิดการเสียสภาพ จนไม่สามารถทำปฏิกิริยากับสับสเตรตจนได้สารสีน้ำตาล (จรัสแท้, 2553) นอกจากนี้การจุ่มในสารละลาย SC ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลและการเจริญของเชื้อรา โดย Lu *et al.* (2007) และ Guan and Fan (2010) พบว่าสารละลาย SC มีผลในการยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลของแอปเปิ้ลตัดแต่งพร้อมบริโภคได้ เนื่องจากสารละลาย SC มีคุณสมบัติเป็นสารฟอกสี (Bleaching) และสามารถยับยั้งกิจกรรมเอนไซม์ PPO จึงมีผลยับยั้งการเกิดสีน้ำตาล เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลระหว่างมะพร้าวที่ผ่านการลวกด้วยไอน้ำร้อนเป็นระยะเวลา 60 และ 90 วินาที และตามด้วยการจุ่มใน SC พบว่า การลวกด้วยไอน้ำร้อนเป็นระยะเวลา 90 วินาที สามารถยับยั้งการเกิดสีน้ำตาลได้ดีกว่าที่ระยะเวลา 60 วินาที สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภัทร และคณะ (2554) พบว่า ผลมะพร้าวที่ลวกด้วยไอน้ำร้อน ระยะเวลา 90 วินาที มีสีเปลือกขาวนวลหรือสามารถควบคุมการเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลของเปลือกชั้น mesocarp ได้ดีกว่าที่ระยะเวลา 15 30 60 และ 120 วินาที สำหรับเปอร์เซ็นต์การปนเปื้อนของเชื้อราที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดการเก็บรักษาในวันสุดท้ายของการเก็บรักษา พบว่า มะพร้าวที่จุ่มใน SMS มีการปนเปื้อนของเชื้อราน้อยที่สุด เท่ากับ 40 เปอร์เซ็นต์ และไม่มี ความแตกต่างทางสถิติกับมะพร้าวที่ลวกด้วยไอน้ำร้อนเป็นระยะเวลา 90 และ 60 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC ที่มีการปนเปื้อนของเชื้อราเท่ากับ 40 และ 50 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (Table 1) SMS เมื่อละลายในน้ำ แยกตัวได้เป็นไบซัลไฟท์ (HSO_3^-) ซึ่งมีผลไปทำลายเยื่อหุ้มเซลล์ของเชื้อจุลินทรีย์ ทำให้การสังเคราะห์โปรตีน DNA และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมแทบอลิซึม

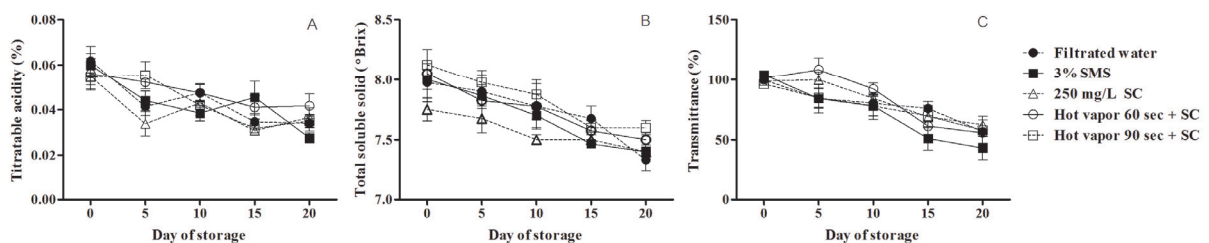
ภายในเซลล์ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ทำให้เชื้อจุลินทรีย์ตายในที่สุด (Davidson and Taylor, 2007; Wieser, 2012) อย่างไรก็ตามพบว่าการใช้ HV เป็นเวลา 90 วินาที ร่วมกับการจุ่ม SC ไม่มีผลต่อปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ ปริมาณกรดที่ไทเทรตได้ และเปอร์เซ็นต์ความชื้นของน้ำมะพร้าวตลอดระยะเวลาการเก็บรักษา (Figure 2)

Table 1 Fungal contamination of young aromatic coconut mesocarp dipped in filtrated water (control), 3% SMS, 250 mg/l SC, HV at 95±5°C for 60 and 90 sec combined with SC and kept in 4°C for 20 days

Treatments	Fungal contamination (%)				
	Days of storage				
	0	5	10	15	20
Filtrated water	60.00a	90.00a	86.67a	93.33a	100.00a
3% SMS	0.00d	0.00d	0.00d	20.00b	40.00b
250 mg/L SC	33.33b	60.00b	53.33b	80.00a	86.67a
HV 60 sec + 250 mg/L SC	20.00bc	26.67c	40.00b	40.00b	50.00b
HV 90 sec + 250 mg/L SC	13.33cd	20.00c	20.00c	30.00b	40.00b
F-test	**	**	**	**	**
C.V. (%)	27.21	15.18	17.25	20.30	11.66

Figure 1 ΔE (A), brown pigment (B) and PPO activity (C) of young aromatic coconut mesocarp dipped in filtrated water (control), 3% SMS, 250 mg/l SC, HV at 95±5°C for 60 and 90 sec combined with SC and kept in 4°C for 20 days

Figure 2 TA (A), TSS (B) and transmittance (C) of water of young aromatic coconut dipped in filtrated water (control), 3% SMS, 250 mg/l SC, HV at 95±5°C for 60 and 90 sec combined with SC and kept in 4°C for 20 days

สรุปผล

การใช้ไอน้ำร้อนร่วมกับการจุ่ม SC อาจเป็นทางเลือกหนึ่งที่น่ามาใช้ชะลอการเกิดสีน้ำตาลและการเจริญของเชื้อราในมะพร้าว น้ำหอมตัดแต่งได้ อย่างไรก็ตามการลวกด้วยไอน้ำร้อนเป็นเวลา 90 วินาที ร่วมกับการจุ่มสารละลาย SC ยังคงมีประสิทธิภavn้อยกว่าการใช้ SMS

คำขอขอบคุณ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2560 ในการสนับสนุนด้านเงินทุนในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จริงแท้ ศิริพานิช. 2553. ชีววิทยาหลังการเก็บเกี่ยวและการวางของพืช. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร. 453 น.
- นฤมล มานีพพาน. 2548. การเพาะปลูกและขยายพันธุ์มะพร้าว. เพชรพระรัต, กรุงเทพฯ. 25-51 น.
- วรภัทร ลัดคนทีนวนศ์, ปิยะพงษ์ สอนแก้ว และจริงแท้ ศิริพานิช. 2554. คุณภาพมะพร้าวน้ำหอมที่ผ่านการ blanching เพื่อการส่งออก. วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร 42: 181-184.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2559. สถิติการเกษตรของไทย ปี 2559. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.oae.go.th/download/download_journal/2560/yearbook59.pdf. (1 พฤษภาคม 2561).
- Campos, C.F., P.E.A. Souza, J.V. Coelho and M.B.A. Gloria. 1996. Chemical composition, enzyme activity and effect of enzyme inactivation of flavor quality of green coconut water. *Journal of Food Processing and Preservation* 20: 487-500.
- Davidson, P.M. and T.M. Taylor. 2007. Chemical preservatives and natural antimicrobial compounds. *Food Microbiology: Fundamentals and Frontiers*. 3rd Edition. ASM Press. Washington, D.C. 725-726.
- Duan, X., X. Su, Y. You, H. Qu, Y. Li and Y. Jiang. 2007. Effect of nitric oxide on pericarp browning of harvest longan fruit in relation to phenolic metabolism. *Food Chemistry* 104: 571-576.
- Jiang, Y.M. and J.R. Fu. 1999. Purification of polyphenol oxidase and the browning control of litchi fruit by glutathione and citric acid. *Journal of the Science of Food and Agriculture* 79: 950-954.
- Guan, W. and X. Fan. 2010. Combination of sodium chlorite and calcium propionate reduces enzymatic browning and microbial population of fresh-cut Granny Smith apples. *Journal of Food Science* 75: 72-77.
- Lu, S., Y. Luo and H. Feng. 2006. Inhibition of apple polyphenol oxidase activity by sodium chlorite. *Journal of Agricultural and Food Chemistry* 54: 3693-3696.
- Lu, S., Y. Luo, E. Turner and H. Feng. 2007. Efficacy of sodium chlorite as an inhibitor of enzymatic browning in apple slices. *Food Chemistry* 104: 824-829.
- Siriphanich, J., P. Saradhulhat, T. Romphopk, K. Krisanapook, S. Pathaveerat and S. Tongchitpakdee. 2011. Coconut (*Cocos nucifera* L.). *Postharvest Biology and Technology of Tropical and Subtropical Fruits* 3: 8-33.
- Taylor, S.L., N.A. Higley and R.K. Bush. 1986. Sulfite in foods: uses, analytical methods, residues, fate, expose assessment, metabolism, toxicity, and hypersensitivity. *Advanced in Food and Nutrition Research* 30: 1-76.
- Xiao, Z., Y. Luo, Y. Luo and Q. Wang. 2011. Combined effect of sodium chlorite dip treatment and chitosan coatings on the quality of fresh-cut d'Anjou pears. *Postharvest Biology and Technology* 62: 319-326.
- Wieser, H. 2012. The use of redox agents in breadmaking. *Breadmaking*: 447-469.